

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović i Milena Vasić, na sednici održanoj 26. 12. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „Američki uticaj na srpsko pravosuđe: Ambasador Hil na Kopaoniku okupio svoju ljubimce iz tužilaštva“, objavljenim 8. novembra 2024. godine, portal „Politika.rs“

1. prekršio je tačke 1, 2 i 4 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da prvi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja i da, kada je neophodno, konsultuje što više izvora i omogućiti im da iznesu svoj stav,

2. prekršio je tačku 1 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja,

3. prekršio je i tačke 1, 2 i 3 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojima je novinar obavezan da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom, ne sme slepo da veruje izvoru informacija, jer mora da vodi računa da izvori informacija često slede svoje interese ili interese društvenih grupa kojima pripadaju i prilagođavaju svoje iskaze tim interesima, kao i da mora biti svestan da je prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju jednako njihovom namernim iskrivljivanju ili iznošenju laži,

4. prekršio je i tačku 1 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše.

Nalaže se portalu “Politika.rs” da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Advokat Jasmine Paunović i Bojane Savović, tužiteljki Višeg javnog tužilaštva u Beogradu, podneo je u njihovo ime dve odvojene žalbe koje se odnose na isti tekst, a koji je portal „Politika.rs“ objavio pozivajući se na portal „Vaseljenska“. Tužiteljke se u tekstu, između ostalog, nazivaju „lažnim Laurama“, navodi se da su, „pod jasnom kontrolom američkog ambasadora, u prethodnom periodu svojim delovanjem izazvale brojne skandale, sve uz podršku zapadnih struktura i ambasadora Hila i da su, kako mnogi veruju, deo američke agende za podrivanja suvereniteta srpskog pravosuđa“. Tekst se završava ocenom da je skup na Kopaoniku još jedna slika kako zapadne sile, uz pomoć svojih štićenika unutar srpskog sistema, nastavljaju da manipulišu i preoblikuju naše institucije po svom ukusu. Žaliteljke ističu da je zapravo reč o događaju koji je organizovao Visoki savet tužilaštva pod nazivom Prva strukovna konferencija VST, a kojem Jasmina Paunović nije ni prisustvovala, jer je u to vreme bila u Beogradu na svom radnom mestu. Bojana Savović je na konferenciji bila, na poziv VST, samo kao učesnica, bez bilo kakve aktivne uloge. U obe žalbe se ističe i da tekst obiluje netačnim podacima koji su tendenciozno predstavljeni sa ciljem omalovažavanja i poniženja ličnosti i njihovih profesionalnih dostignuća u interesu izvršnih vlasti. Ceo ton teksta je neprimeren i napisan u vidu klevete, kojim se žele predstaviti kao strani plaćenici – domaći izdajnici. Tekst podstiče mržnju, a samim tim poziva i na nasilje protiv njih. Takvim izveštavanjem su prekršene brojne tačke Kodeksa novinara Srbije, navodi se, između ostalog, u žalbama.

Redakcija portala „Politika.rs“ nije odgovorila na žalbu.

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, nepotpisani autor teksta nije poštovao osnovne profesionalne standarde, nije se čak potrudio ni da proveri bilo koju informaciju, uključujući i osnovne podake o tome ko je organizator konferencije i ko su bili učesnici. U tekstu je navedeno, između ostalog, da je „američki ambasador okupio vodeće ljude srpskog tužilaštva“, iako je reč je o skupu koji je organizovao Visoki savet tužilaštva, a na kojem jedna od tužiteljki (Jasmina Paunović) nije ni bila, o čemu je dostavila i dokaz.

Iznete su potpuno proizvoljne i ničim nepotkrepljene tvrdnje da se podnositeljke žalbi nazivaju „lažnima Laurama“, da su „pod jasnom kontrolom američkog ambasadora“, da su „u prethodnom periodu izazvala brojne skandale svojim delovanjem, a sve uz podršku zapadnih struktura i ambasadora Hila“, da su „deo američke agende za podrivanja suvereniteta srpskog pravosuđa“ i slične. Izvori ovih navoda su - „mnogi“ („mnogi ih zovu“, „mnogi veruju“).

Bez ikakvog činjeničnog utemeljenja iznete su veoma ozbiljne optužbe da „strani finansijeri finansiraju određene ljude u srpskom pravosuđu, uključujući i pomenute tužiteljke, čime direktno utiču na pravosudni sistem u našoj zemlji“, da je „u pitanju pokušaj kontrole srpskog pravosuđa putem onih koji su na njihovim platnim spiskovima“, da „prisustvo tužiteljki Paunović i Savović (pored ostalih) na ovom skupu nije slučajno, već su one tu kako bi se

osiguralo da se sve odluke donose u skladu sa interesima stranih sila, a ne srpskog naroda“, da je „skup na Kopaoniku još jedna slika kako strane sile, uz pomoć svojih štićenika unutar srpskog sistema, nastavljaju da manipulišu i preoblikuju srpske institucije po svom ukusu“, zbog kojih tekst više liči na politički pamflet, nego na novinarski sadržaj.

Po oceni Komisije, reč je o malicioznom tekstu, netačnom i neobjektivnom, napisanom bez konsultovanja više izvora (uključujući i to da ni same tužiteljke nisu pozvane da bilo šta kažu), kao i da u tekstu nije napravljena nikakva razlika između činjenica, s jedne i pretpostavki i nagađanja, s druge strane. Članovi Komisije veruju da je tekst napisan isključivo sa ciljem da diskredituje žaliteljke u interesu određenih interesnih grupa. Time su prekršene i odredbe Kodeksa koje se odnose na odgovornost novinara prema čitaocima, koju ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa, kao i odredbe koje novinare obavezuju da poštuju dostojanstvo i integritet ljudi o kojima pišu.

Prekršene su i odredbe koje se odnose na obavezu novinarske pažnje, zabranu slepog verovanja izvorima, ali i prećutkivanja činjenica koje mogu bitno da utiču na razumevanje događaja.

Komisija podseća da je po Kodeksu novinara Srbije, medij uvek odgovoran za sadržaj koji objavljuje, bez obzira da li je nastao u toj redakcija ili je preuzet iz drugog medija, te pozivanje na pisanje portala “Vaseljenska” ne oslobađa odgovornosti portal “Politika.rs”. Komisija, međutim, smatra da je dodatni problem što medij sa najdužnom tradicijom u Srbiji, koji veliki broj ljudi smatra ozbiljnim i pouzdanim, prenosi nepotpisane problematične sadržaje sa portala sumnjive kredibilitnosti, koji nema ni impresum i time učestvuje u kampanji protiv žaliteljki.

Beograd, 26. 12. 2024.

Predsedavajući

Zlatko Čobović